

הסבר על החלוקה לרמות הומוגניות של האוכלוסייה באזורים שהוגדרו כחרדים¹

מיפוי התפרוסות הגאוגרפית של האוכלוסייה החרדית מתבסס על תוצאות ההצבעה לכנסת ה-19 בשנת 2013. קריטריון הניתוח העיקרי הוא אחוז ההצבעה למפלגת "יהדות התורה והשבת, אגודת ישראל - דגל התורה" בקלפיות הממוקמות ביישובים ובאזורים סטטיסטיים.² נלקחו בחשבון גם אחוזי ההצבעה למפלגת "שס התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה". מפלגה זו היא עדתית בעיקרה, ולכן קהל מצביעה עשוי להיות הטרוגני בתכונותיו. ההנחה היא שאם מצביעי ש"ס גרים באזור שיש בו ריכוז חרדי, קיימת סבירות גבוהה שהם חרדים. לפיכך הוחלט שההתייחסות אל מצביעי ש"ס כאל "חרדים" תהיה רק אם הם מתרכזים באזור סטטיסטי שבו במקביל, לפחות 10% מהאוכלוסייה הצביעה עבור מפלגת יהדות התורה. בהתאם לאחוז המצביעים עבור שתי המפלגות הללו בכל יחידה גאוגרפית נקבעה מידת ההומוגניות של האוכלוסייה החרדית.

רמת הומוגניות של האוכלוסייה החרדית

בסוף תהליך הדירוג והמיון ניתן היה לשייך כל יישוב או כל אזור סטטיסטי (ביישוב המחולק לאזורים סטטיסטיים)² שבו התגוררו ריכוזים של אוכלוסייה יהודית ברצף ערכים של מדד החרדיות שנקבע. הערך 1 מורה כי האוכלוסייה הומוגנית מאוד, ואילו הערך 12 מציינ כי היא הטרוגנית במידה רבה. יחידות גאוגרפיות שסווגו כ"לא חרדיות כלל", כלומר, אזורים סטטיסטיים ויישובים שבהם נרשמה הצבעה של פחות מ-10% עבור יהדות התורה וש"ס יחד, לא הוכנסו למודל. להלן לוח המציג את הקריטריונים לסיווג רמת ההומוגניות של האוכלוסייה באזורים שהוגדרו כחרדים.

רמות מקובצות של הומוגניות חרדית

האזורים שבהם מתגוררת האוכלוסייה החרדית ההומוגנית ביותר הם אלה שדורגו ברמה מקובצת א שמקבילה לרמה 1, המאפיינת את אזורי הגרעין החרדים. אפיון האוכלוסייה החרדית התבצע באמצעות השוואת מידת השונות בתכונות בין האוכלוסייה המתגוררת באזורי "הגרעין" החרדים לבין האוכלוסייה ההטרוגנית ביותר בתכונותיה בהקשר זה - כלל היהודים בישראל. בתווך יש 3 קבוצות אוכלוסייה נוספות המאגדות בתוכן את האזורים "המעורבים" שהוגדרו כחרדיים ברמות שונות: ב (רמות 2-6), ג (רמות 7-9) ו-ד (רמות 10-12). קבוצות אלה מהוות נקודות ציון נוספות במדרג ההומוגניות החרדית. המאפיינים של חמשת קבוצות אלו מוצגים בלוח "תכונות דמוגרפיות נבחרות של האוכלוסייה לפי רמות מקובצות של הומוגניות חרדית" המרכז ומשווה את הממצאים בשנים 2003, 2006, 2008 ו-2012.

¹ להסברים נוספים ראו: גורביץ, נורמה וכהן-קסטרו, אילת (2004). [החרדים: תפרוסת גאוגרפית מאפיינים דמוגרפיים, חברתיים וכלכליים של האוכלוסייה בישראל 1996-2001](#), סדרת ניירות עבודה מס' 5 בהוצאת הלמ"ס.

² אזור סטטיסטי הוא יחידת שטח רציפה שנוצרת מחלוקה גאוגרפית-סטטיסטית של יישוב שבו יותר מ-10,000 תושבים. אזור סטטיסטי מונה בדרך כלל 3,000-5,000 תושבים.

הקריטריונים לסיווג רמת ההומוגניות של האוכלוסייה באזורים שהוגדרו כחרדים

קריטריונים לדירוג	רמה מקובצת של הומוגניות חרדית	רמת הומוגניות חרדית
70% ומעלה מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-50% ומעלה.	א	1
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-50% ומעלה.	ב	2
70% ומעלה מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-40%-49%.	ב	3
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-40%-49%.	ב	4
70% ומעלה בוחרים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-25%-39%.	ב	5
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-25%-39%.	ב	6
25%-49% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-25%-39%.	ג	7
70% ומעלה בוחרים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-10%-24%.	ג	8
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-10%-24%.	ג	9
25%-49% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-10%-24%.	ד	10
10%-24% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ליותר מ-10%.	ד	11
25%-49% מצביעים למפלגות יהדות התורה וש"ס. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-5%-10%.	ד	12